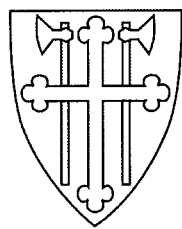

Årsmelding

2009

Oslo biskop

og

bispedømmeråd

DEL I – GENERELL TILSTANDSVURDERING

Kirkelige reformer, en stram økonomisk situasjon og pågående endringsprosesser i Oslo bispedømme har vært hovedsaker i bispedømmerådets arbeid i 2009.

Satsingsområder og strategier for Oslo biskop og bispedømmeråd har vært forankret i:

- Visjonsdokument og satsingsområder for Den norske kirke for perioden 2009 – 2014, vedtatt av Kirkemøtet i 2008.
- Visjonsdokument for Oslo bispedømme vedtatt for perioden 2007 – 2010, vedtatt av Oslo bispedømmeråd sak 1/07
- Hovedmål og resultatmål for 2009 slik de fremkommer i tildelingsbrevet fra Kirke- og kulturdepartementet

Kirkelig deltagelse og gudstjenesteliv

Befolkningsutviklingen og statistikken for *kirkelig deltagelse* i Oslo bispedømme viser den samme tendensen som foregående år. Antallet medlemmer har nærmest vært konstant de tre siste årene, ved inngangen til 2009 var det 478.342¹. På grunn av økende folketall, er imidlertid medlemsprosenten fallende, ved inngangen til 2009 var den 64,7 % for bispedømmet, 61,5 % for Oslo kommune, mens den var 80,7 % på landsbasis. Oslo har størst prosentvis nedgang med 1,6 prosentpoeng, mot et landsgjennomsnitt på 1,1 %. Samtidig oppgir Årbok for Dnk for 2009 at ca 90 % av befolkningen i Oslo med etnisk norsk bakgrunn fortsatt er medlemmer av kirken. Antallet utmeldinger i Oslo ble fordoblet fra 2004 (751) til 2005 (1503) og har siden dette ligget høyt, men falt fra 2007 (1822) til 2008 (1421) med 22 %.

Etter en midlertidig utflating i 2006 har *dåpsprosenten* fortsatt å falle, og er i 2008 for første gang under 40 %. Flere forhold medvirker til de lave tallene: både at en betydelig andel av familiene legger dåp til hjemstedsmenigheter i andre bispedømmer, og at andelen av innbyggere med tilhørighet til andre trossamfunn øker. Utfordringen i de lave tallene skal likevel ikke undervurderes, og i tillegg til den langsiktige satsing med trosopplæring, ser vi behov for informasjonstiltak som særlig bevisstgjør foreldrene på deres rolle i forhold til barnas verdi- og livssynvalg.

Andelen konfirmanter i forhold til 15-åringer har i senere år ligget stabilt og ligger på 43,7 % i 2008. Det gjelder også innenfor Oslo kommune hvor tallet er 37,1 %. Sammenliknet med de fallende tendensene for dåp og medlemskap, er dette gledelig. Med en strategi for arbeid med informasjon og innhold i konfirmantarbeidet, er det en målsetting at disse prosentandelene økes.

Deltakelsen ved gudstjenestene på søndag og helligdager har falt for fjerde år på rad til 109,3 i snitt. Målsettingen om å snu den negative utviklingen i 2009 ble ikke nådd. Forsøksarbeid og oppmerksomhet om gudstjenestereformen har så langt ikke gitt noen

¹ Årsmeldingen viser gjennomgående til tallmaterialet som medio februar 2010 foreligger og er innhentet og kvalitetssikret av Statistisk Sentralbyrå og Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste – dvs. tall innhentet ved utgangen av 2008 / inngangen til 2009.

generell oppgang, verken i forsøksmenigheter eller på generell basis. Utviklingen krever oppmerksomhet og analyse slik at vi kan utvikle systematiske tiltak for å snu utviklingen.

Demokratireformen

Demokratireformen førte til mer enn femdobling av valgdeltakelsen i Oslo bispedømme. Fra en gjennomsnittlig valgdeltakelse i bispedømmet på 1,5 % i 2005, økte deltakelsen til 8,3 %, ved menighetsrådsvalget, og til 7,6 % ved valg til bispedømmeråd. Kirkevalget ble gjennomført i samsvar med de nasjonale premisene som ble lagt for demokratireformen. Bare fem av totalt 72 menighetsråd valgte å ikke samlokalisere kirkevalget med Stortingsvalget. Valget vil bli evaluert og planlegging av kirkevalget 2011 er i gang.

Trosopplæringsreformen

3 av 8 prostier er tatt inn i gjennomføringsfasen i løpet av de siste to år. På grunnlag av erfaringene fra første omgang, er prosedyrer ved implementeringen forbedret. Samarbeid med fellesråd og menigheter fungerer meget godt. Det utvikles helhetlige planer for trosopplæringen særlig i menighetene innenfor prostier i gjennomføringsfasen, men planarbeidet er påbegynt også mange steder hvor man enda ikke har fått økte ressurser. De største av menighetene vil i gjennomføringsfasen få tilført ressurser opp til en hel stilling. Dette viser med tydelighet at det vil være umulig å nå breddemålsettingene i reformen uten betydelig frivillig innsats i menighetene.

Gudstjenestereformen

Menighetene verdsetter handlingsrommet reformen har gitt til å gjøre lokale forsøk. Vi ser foreløpig ingen umiddelbar økning i gudstjenestedeltakelsen i menigheter som deltar i forsøkene. Derimot ser vi økt deltakelse i noen menigheter hvor gudstjenestereformen samvirker positivt med andre reformer som vektlegger involvering. For biskop og bispedømmeråd har hovedfokus i 2009 vært å gi gjennomarbeidede uttalelser til høringsprosessen. Egne ressursgrupper og prostemøte har vært engasjert i arbeidet. En hovedinnvending mot det fremlagte høringsmaterialet, er at valgmulighetene har blitt for store, den liturgiske gjenkjennelsen for liten og kvaliteten for varierende.

Visitase

Biskopen har gjennomført visitaser i Lilleborg, Haslum, Fagerborg, Ellingsrud og feltprestekorpset med besøk i ledelsen for de tre forsvarsgrenene og Forsvarssjefen. Tilbakemeldinger som gis, også lang tid etter visitasene, viser at disse besøkene har stor betydning for menigheter og prester, særlig gjennom opplevelsen av å bli sett. Visitasene gir biskop og bispedømmeledd god innsikt i lokale forhold, de styrker relasjonene mellom leddene i kirken, og bidrar ikke minst til å styrke kirkens relasjoner i lokalsamfunnet gjennom møter med kommune- og bydelsledelse, skoler og institusjoner. Visitasene i Oslo legges i hovedsak til sokn eller samarbeidsområder som svarer til de gamle prestegjeldene. Vurderingen er at dette gir en kontaktflate i forhold til menighet og lokalsamfunn som er lagt bedre enn tilfellet ville være om visitasene ble lagt til større områder slik man har forsøkt i noen andre bispedømmer.

Gud i storby

I 2009 har hovedinnsatsen vært på evaluering, organisatorisk forankring og finansiering av delprosjekter i Gud i storby-prosjektet med tanke på videreføring etter at prosjektfasen er avsluttet. Delprosjekter med størst fokus har vært: Gateprest for ungdom, kirkefestivalen osloHIMMEL i mai og arbeid med etablering av kirkelig senter for religionsmøte og dialog. For uten ansatte i delprosjekter, har prosjektet hatt stillingsressurs på 50 % stilling til prosjektleder. Sentrale frukter av prosjektet så langt har vært utvikling av strategiske satsinger som til dels er godt etablert, eller som vil være prioriterte satsinger i årene som kommer.

Oslo-prosjektet

2009 har vært preget av konkretisering og gjennomføring av flere av delprosjektene: Nye felles bemanningsmodeller er utviklet og vedtatt, det er gjort beslutninger om videreutvikling av viktige strategiske satsninger knyttet til unge voksne (18-30 år) og styrking av kirke-skole samarbeid gjennom den kulturelle skolesekken. Osloprosjektet har også jobbet aktivt med fristilling av enkelte kirker uten at det er trukket endelige konklusjoner. I regi av Oslo bispedømmeråd ble det utført et omfattende arbeid med justeringer av sokne- og prostigrensene.

Økonomiske situasjonen i bispedømmet

Oslo bispedømme gikk inn i 2009 med en anstrengt økonomisk situasjon. Bispedømmerådet så det som nødvendig å redusere antall faste prestestillinger og innføre stillingsstopp gjennom hele året. Ved vakanse og ledighet i stillinger har bemanningsbehovet primært vært løst ved omdisponering av stillingsressurser i prostiet, men også ved midlertidig omplassering mellom prostiene. Prestene skal ha stor takk for sin solidariske holdning i et år med økt arbeidsbelastning. Vi kan ved årets slutt konstatere at situasjonen ikke har ført til høyere sykefravær. Det er nå utarbeidet et bærekraftig budsjett med 146 årsverk. Til sammenligning: Det siste året tildelingsbrevet anga stillingshjemler hadde Oslo bispedømme 150,3 slike hjemler.

Informasjon og media

Oslo biskop har i landsdekkende medier vært profilert blant annet i forbindelse med sitt fredsengasjement i Midt-Østen, arbeidet med religionsdialog og kirkens klimaengasjement. Feltprestkorpsets utredning religiøst mangfold – militær enhet har også vært profilert. Arbeidet med fristilling av en kirke i Groruddalen skapte stort engasjement og fikk mange oppslag i lokale medier. Visitasene har også gitt mange oppslag i lokale aviser.

DEL II: KIRKELIG SEKTOR

2.1 Demokratireform

Det skal forberedes og gjennomføres en demokratireform i Den norske kirke i samsvar med de forutsetninger som er lagt til grunn i den politiske avtale 10. april om forholdet mellom staten og Den norske kirke, jf St. meld. Nr. 17 (2007-2008) *Staten og Den norske kirke* og Innst. S. nr. 287 (2007-2008). Gjennom nye valgordninger m.m. skal kirkens organer få en sterkere demokratisk legitimitet og forankring blant kirkemedlemmene.

Den prosentvise valgoppslutning i Oslo bispedømme ved kirkevalget i 2009 var 8,3 % ved valg til menighetsråd og 7,6 % ved valg av leke til bispedømmeråd/kirkemøte. Dette ligger noe under landsgjennomsnittet for valg av leke til bispedømmerådsvalget som var 9,9 %. Dette var en femdobling i forholdet til deltakelsen ved menighetsrådsvalget i 2005 som var på 1,5 % for soknene i bispedømmet. Økningen må anses som betydelig og ligger langt over målsettingen på 4 % som bispedømmerådet satte i årsplanen for 2009. Valget var samlokalisert med øvrige offentlige valglokaler for stortingsvalget ved 142 av 151 mulige tilfeller. 5 menighetsråd i bispedømmet hadde benyttet seg av muligheten til å ikke arrangere kirkevalg samlokalisert med stortingsvalget.

I planen for 2009 ble det satt som mål at minst 50 menigheter skulle ha like mange eller flere kandidater enn dem som skulle velges, man satte mål om balansert kjønnsfordeling og, minst 20 % representasjon under 30 år. Mens det i 2005 var 33 lister med færre kandidater enn det som skulle velges, 32 med like mange og kun 8 med flere, viser resultatet fra 2009 at *ingen* menigheter la fram lister med lavere antall, mens 73 menigheter stilte lister med flere representanter enn det som skulle velges inn. Valgresultatet viser også en balansert kjønnsfordeling med 54 % av det totale antall menighetsrådsmedlemmer er kvinner. Tall på menighetsrådsrepresentanter under 30 år foreligger ikke pr. dato, heller ikke hvor mange av de yngste kirkemedlemmer som har avgitt stemmer. 36,4 % av representantene i bispedømmerådet er kvinner. Bare 9 %, 1 representant, er under 30 år. Med unntak av målene for ungdoms deltakelse, ser vi at tiltakene innenfor demokratireformen har gitt betydelig vekst i valgdeltakelsen, men vi har også grunn til å tro at de har virket meget positivt inn på nominasjonsprosessen for menighetsrådsvalget.

Planleggingen og gjennomføringen av Kirkevalget 2009 har foregått etter føringer lagt fra Kirkerådet, med lokale tilpasninger. Det ble holdt kurs og oppfølgingsmøter i for de ansvarlige for den lokale gjennomføring av valget. Hovedinnrykket fra menighetene er at man gleder seg over høy oppslutning, men at det har vært en utfordring at en del informasjon fra nasjonalt valgsekretariat kom sent og at arbeidsmengden ble svært stor, særlig med optellingen av stemmer. Forbedringer på bispedømmenivå bør særlig skje gjennom en bedret presentasjon av kandidatene, dvs. en som svarer på spørsmålsstillinger som oppleves som essensielle for velgerne og dermed styrker deres mulighet til å gjøre valg i tråd med egne interesser. Informasjonsarbeidet bør bli en vesentlig side ved tilrettelegging av fremtidige valg.

2.2 Trosopplæringsreform

2.2.1 Trosopplæring fra 0 til 18 år, barne- og ungdomsarbeid

Etter tildelingen i 2009 har Oslo bispedømme 3 av 8 prostier i gjennomføringsfasen, og 38 av totalt 78 sokn enten i gjennomføringsfase eller i mellomfasen. Disse utgjør til sammen 25 samarbeidsenheter. I 2009 fikk bispedømmet ett nytt prosti i gjennomføringsfase, Østre Aker prosti. Prostiet har dette året fått innføring og er godt i gang med å utarbeide lokale planer. Mange av menighetene har få medlemmer og møter utfordringen med at knappe stillingsressurser skal fordeles på mange sokn. På den andre siden registrerer vi at midlene fører til et styrket samarbeid mellom menigheter. God faglig og administrativ oppfølging fra fellesråd og bispedømmeråd er viktig for at arbeidet skal lykkes.

Når det gjelder resultatindikator om *gjennomsnittlig antall timer og antall deltakere i trosopplæringsarbeidet*, viser vi til kontakt mellom Kirkerådet og departementet med utgangspunkt i at frist for elektronisk rapportering til www.storstavalt.no for de 25 samarbeidsenhetene er 1. mars. Nevnte tall vil dermed først komme med i senere årsmeldinger.

Flertallet av menigheter i bispedømmet prioriterer trosopplæring. Det er imidlertid langt frem før man har nådd målet om en helhetlig trosopplæring som går i bredden for alle døpte i alderen 0 til 18 år, uansett funksjonsnivå. Menigheter rapporterer om at mobiliteten i byen virker negativt på oppslutningen. Fra prosjektfasen i reformen ser vi at menigheter enten med få eller med svært mange medlemmer, har størst utfordringer med breddeoppnåelsen. Vi registrer også at implementering av trosopplæringsreformen lokalt innebærer et betydelig merarbeid for prestene og menighetsforvalterne.

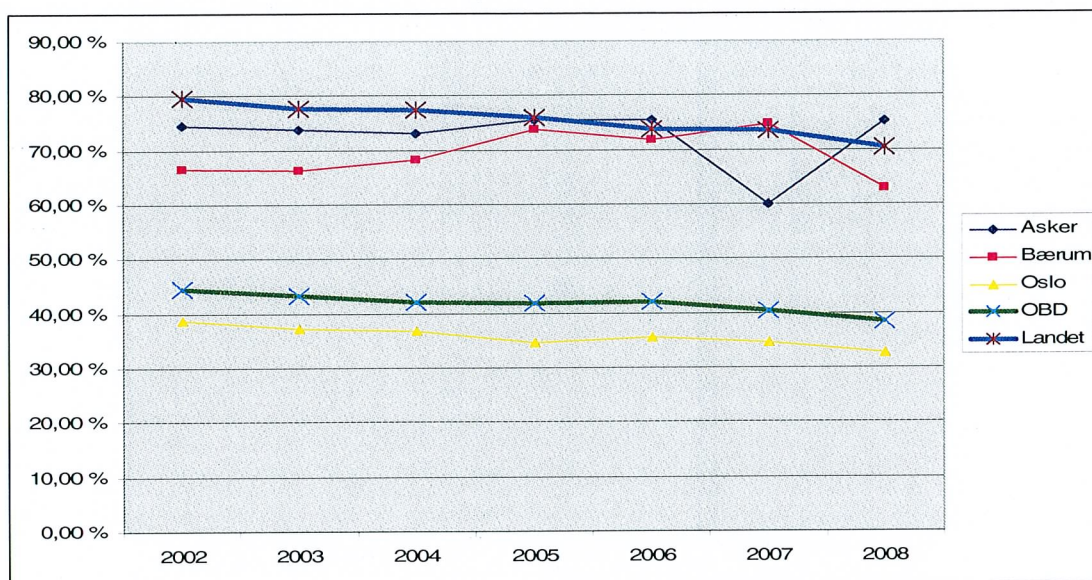
I bispedømmerådets øvrige satsing overfor ungdom, står fortsatt arbeidet med ungdomsråd (URO) og årlig ungdomsting i bispedømmet sentralt. Deltakelsen på ungdomstinget hadde et fall i 2009. Vi ser allikevel arrangementet som viktig for demokrati og medarbeiderutvikling i kirken, og arbeider for økt deltakelse senere år.

2.2.2 Konfirmasjon og dåp

Dåpsprosenten i Oslo bispedømme i 2008 falt for første gang til under 40 %. Nedgangen fra året før var på 1,8 prosentpoeng, mens nedgangen på landsplan tilsvarende var på 3,1. I Oslo kommune lå dåpsprosenten på 32,8 en nedgang på 1,5 % fra 2007. Asker og Bærum holder jevnt over en høy dåpsprosent med noen variasjoner fra år til år.

Døpte i forhold til fødte

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Asker	74,5 %	73,9 %	73,0 %	75,5 %	75,4 %	60,0 %	75,3 %
Bærum	66,6 %	66,4 %	68,3 %	73,8 %	71,8 %	74,8 %	63,0 %
Oslo k	38,7 %	37,3 %	36,7 %	34,7 %	35,6 %	34,5 %	32,7 %
Oslo BD	44,6 %	43,3 %	42,0 %	41,8 %	42,1 %	40,3 %	38,4 %
Landet	79,6 %	77,7 %	77,3 %	75,9 %	73,9 %	73,5 %	70,4 %

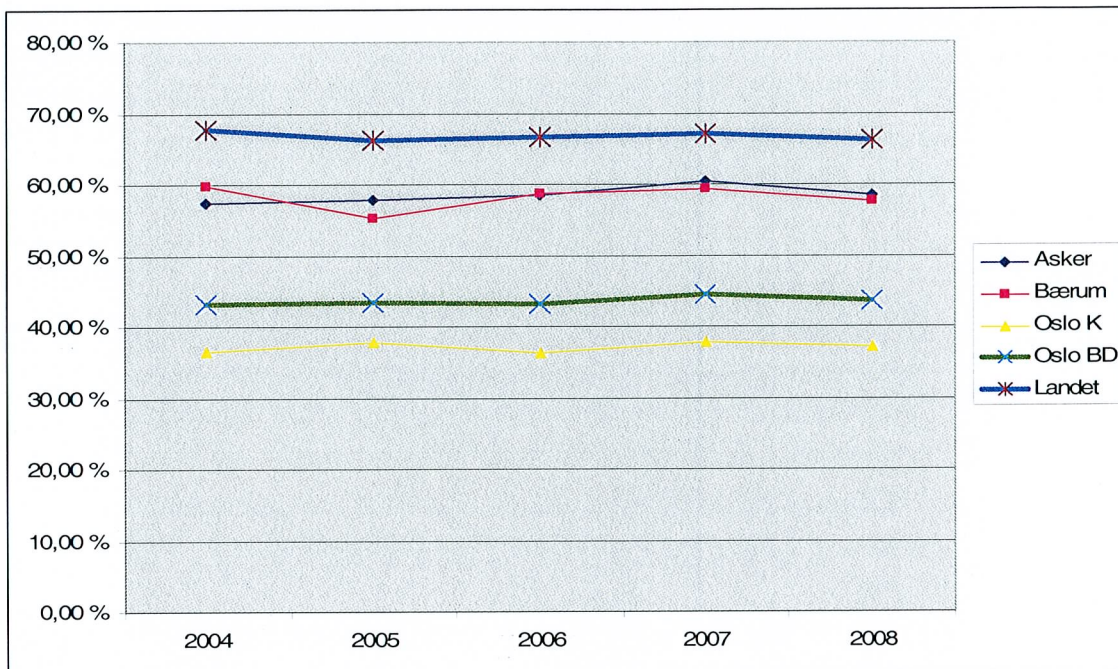

Årsakene til de lave dåpstallene er trolig sammensatte: med langsomt fallende andel kirkemedlemmer (64,7 % pr 1.1.2009) og økende andel tilhørende andre trossamfunn (18 % pr 1.1.2009), sier det seg selv at andelen av døpte i forhold til antall fødte, vil være fallende. Videre vet vi at mange bosatt i Oslo blir døpt utenfor Oslo (jf 100,3 i Møre %). Oslo bispedømme har i 2009 på eget initiativ innhentet statistikk over hvor mange dåpssamtaler prestene har. Tallmaterialet viser at mange som er bosatt i Oslo døpes andre steder.

Årbok for Dnk 2009 viser til at antall døpte av antall fødte hvor minst en av foreldrene er medlem av Den norske kirke, ligger dåpsprosenten på rundt 90 også i Oslo. Med dette tegnes et noe mer nyansert bilde av oppslutningen om dåpen blant kirkens medlemmer. Vi skal allikevel ikke se bort fra de utfordringer som ligger i at flere kirkemedlemmer får et mer distansert forhold til kirken og av den grunn lar være å bringe barna til dåp. Et langsiktig arbeid med trosopplæring og andre identitetsskapende tiltak, vil være viktig for å holde dåpstallene blant barn av kirkemedlemmer. I tillegg ser vi behov for et tiltak rettet mot foreldre som ut fra et ønske om å gi en tolerant og ”religionsnøytral” oppdragelse, implisitt velger kirketilhørigheten bort på vegne av sine barn.

Etter en periode med fallende tendens ser det ut til at prosentandelen *konfirmerte* i forhold til antall 15-åringer har stabilisert seg de siste 4 årene. Mens prosentandelen økte

i 2007 med 1,4 prosentpoeng, sank den igjen i 2008 med 0,8 %-poeng til 43,7 %. Ser vi på situasjonen i Oslo by ble 37,1 % av alle 15-åringene konfirmert i 2008 mot 38,0 % i 2007 og 36,1 % i 2006. Av 15-åringene i Oslo som var medlemmer av Den norske kirke, ble ca 60 % konfirmert i 2008. Denne prosenten har ligget forholdsvis stabilt de senere årene.

Konfirmanter etter kommuner

Prosti	2004	2005	2006	2007	2008
Oslo					
Ant 15 åringer	5201	5342	5301	5338	5301
Ant konf	1899	2019	1931	2026	1969
Del av årskull	36,5 %	37,8 %	36,4 %	37,9 %	37,1 %
Asker					
Ant 15 åringer	802	778	858	798	823
Ant konf	461	450	502	483	488
Del av årskull	57,5 %	57,8 %	58,5 %	60,5 %	58,6 %
Bærum					
Ant 15 åringer	1485	1598	1514	1496	1564
Ant konf	889	882	890	887	903
Del av årskull	59,7 %	55,2 %	58,7 %	59,3 %	57,7 %
Totalt					
Ant 15 åringer	7488	7718	7673	7632	7688
Ant konf	3249	3351	3323	3396	3360
Del av årskull	43,3 %	43,4 %	43,3 %	44,5 %	43,7 %

Informasjonsarbeidet knyttet til trosopplæringsreformen kan være medvirkende faktor, og ikke minst satsingen på den årlige konfirmantbrosjyren som sendes ut til alle folkeregistrerte 14-åringer. Det er også verd å merke seg at konfirmantarbeidet har vært prioritert i menighetene, blant annet med kombinasjon av leir og andre undervisningsformer. Dette har ikke minst vært mulig i områder som Asker og Bærum hvor kommunale tildelinger har gjort at flertallet av menighetene har hatt

kateketstillinger. Med nedskjæringer på fellesrådssiden i disse kommunene, er det grunn til å følge nøye med på den videre utviklingen.

2.2.3 Unge voksne 18 – 30 år

Denne aldersgruppen er satt i søkelyset både gjennom Kirkemøtets behandling av sak 05/09, gjennom kartleggingsarbeid i bispedømmet, og gjennom Gud i storby-prosjektet. Det arbeides med planer for en ung kirke for 18 til 30 år på Majorstuen i samarbeid med menighet, organisasjoner, studentprester og teologiske læresteder. Målsettingen er å utvikle tiltak spesielt med tanke på de som flytter til byen.

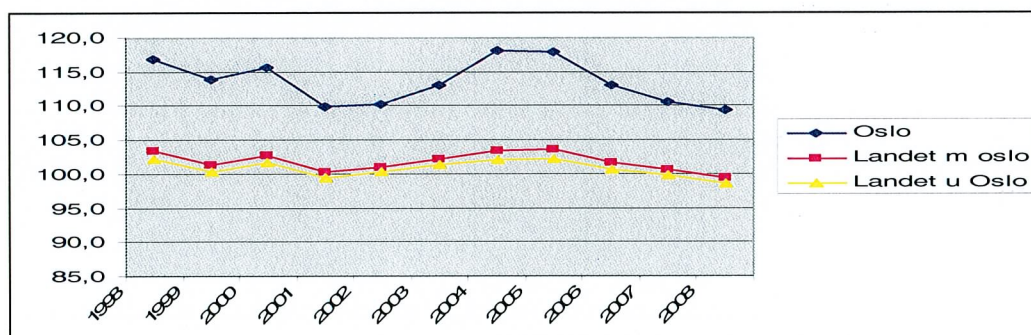
2.3 Gudstjenesteliv (jf KM gudstjenesteliv)

Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes etter de mål som Kirkemøtet og Kirkerådet fastsetter. Gudstjenestereformen skal bl.a. gi større rom for fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring av gudstjenestelivet.

Det gjennomsnittlige fremmøte ved gudstjenester søndager og helligdager er fortsatt fallende. Selv om den langsiktige tendensen kan karakteriseres som stabil, har vi ikke nådd målsettingen om å snu den negative utviklingen de siste årene.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
116,8	113,9	115,7	110,0	110,3	113,1	118,1	117,9	113,1	110,6	109,3

Gjennomsnittlig fremmøte pr gudstjeneste – Oslo bispedømme

Figur 1 - Fremmøte i snitt - Oslo og resten av landet

Vi merker oss at svingningene i Oslo sammenfaller med utviklingen på landsplan (også når vi ser på fremmøte i snitt og holder Oslo utenom). Det er vanskelig å forklare årsakene med sikkerhet, og det kunne være en oppgave for kirkeforskningen å analysere dette nærmere. Et gradvis bortfall av generasjoner med trofaste kirkegjengere, samt reisemønsteret i helgene, kan være noen årsaker. Medvirkende til økningen i perioden fra 2001 til 2004 kan være at mange menigheter da begynte med dåp og nattverd i samme

gudstjenester. Dermed kom flere gudstjenestedeltakere fra dåpsfølgene med i statistikken under (hoved-) gudstjenester søndager og helligdager som tidligere trolig ble talt med under "andre gudstjenester". Dette kan også ses i sammenheng med det økte antall gudstjenester med nattverd og økte totaltall for nattverdsdeltakelsen i samme periode. Mens gjennomsnittlig nattverddeltakelse ved hver gudstjeneste i Oslo viser en svak nedgang, har det totale antall nattverdsdeltakere økt med 32 % siden 1998, antallet gudstjenester med nattverd 55 %. Dette er ikke ulikt tendensen på landsplan hvor gjennomsnittlig nattverdsdeltakelse ligger på rundt 40, men hvor totalt antall nattverdsdeltakere har økt med 16 % og antall gudstjenester med 21 %. For landet uten Oslo blir tallene 12 % og 17 %.

Nattverdstill i Oslo bispedømme:

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
58,8	55,2	53,0	53,7	54,0	53,3	55,3	49,1	50,1	48,0	50,2
2504	2478	2542	2507	2548	2601	2604	3320	3485	3721	3882
147152	136785	134806	134581	137652	138626	143955	163091	174767	178680	194749

(2.linje = snitt nattverdsdeltakere pr gtj., 3. linje = antall gtj m. nattverd, 4. linje = samlet nattv.deltakelse)

Gjennom årene gudstjenestereformen har pågått, har menighetene blitt oppfordret til å gjøre forsøk i tråd med føringene i reformen, samtidig som Oslo også har hatt 10 utvalgte prøvemenigheter. Vi ser til nå ingen tydelig økning i deltakelsen i menigheter med liturgiske forsøk. Målsettinger om økt stedegengjøring og involvering synes imidlertid å gi større utslag når menigheter kombinerer satsinger og blant annet arbeider systematisk med involvering både i gudstjenesten og ellers. Eksempler på dette er Holmen med gjennomsnittlig deltakelse ved gudstjenester søndager og helligdager på 227 og Lommedalen på 297 i 2008. Oppmerksomheten mot det å utvikle gudstjenesteliv, forkynnelse og teologi i storbykonteksten må være langsiktig i bispedømmet. Arbeidet har hatt høyt fokus i årene før 2009, og vil ha det også etter 2010. Gudstjenestefornyelse er også et sentralt tema i arbeidet med trosopplæringsreformen og arbeidet med tilrettelegging for mennesker med særskilte behov. Hovedfokus for biskop og bispedømmeråd i 2009 har imidlertid vært å gi kvalifiserte uttalelser til det fremlagte høringsmaterialet. Prostemøtet og flere arbeidsgrupper ble engasjert i forarbeidet med uttalelser til de respektive deler før biskop og bispedømmeråd gav sine uttalelser. En klar retning i uttalelsene fra Oslo går på at valgmulighetene i fremlagte materiale er for store og kvaliteten for varierende.

Arbeidet med å innføre nye liturgier og arbeidsmåter vil få nytt fokus når den nasjonale fremdriftsplanen er avklart.

2.4 Samisk kirkeliv

Oslo bispedømme har så langt ikke noen prestedtjeneste i det samiske miljøet, men følger opp et gudstjenestearbeid gjennom rådgiver ved bispedømmekontoret. Med hensyn til tilstedeværelse av organiserte samiske tilbud i Oslo i dag vises det til *St.meld. nr 28*

(2007-2008) Samepolitikken:

Det samiske miljøet i Oslo har over flere tiår arbeidet for å fremme den samiske befolkningens rettigheter sosialt, kulturelt og økonomisk. Den samiske barnehagen i Oslo, Cizáš (Spurv), ble på initiativ fra Oslo sameforening opprettet i 1986 av Oslo kommune. (...) Foreningen Samisk hus ble opprettet i desember 2004 og samene i Oslo fikk med denne opprettelsen et felles møtsted sentralt i Oslo. Samene i Oslo har i en henvendelse til Oslo kommune bedt om at det blir utarbeidet en samepolitisk plan i Oslo, der bl.a. tilrettelegging av grunnskoleopplæring vil være et viktig element. Sametinget har uttrykt et ønske om å utarbeide en samarbeidsavtale med Oslo kommune.

Siden det knytter seg utfordringer mht registreringen av innbyggere med samisk språklig og kulturell bakgrunn, er det vanskelig å lese relevant statistikk for Oslo ut av samemantallet. Sametingets valgmanntall for 2009 inneholdt på landsbasis 13.890 med 1.856 i Sør-Norge valgkrets. Det er grunn til å tro at det bor flere tusen med samisk kulturell bakgrunn bare i Oslo-området. Det kirkelige engasjementet i det samiske miljøet er varierende av ulike historiske årsaker. Dels finnes en indignasjon overfor den etablerte kirken pga dens historiske rolle i forsøkene på å assimilere den samiske befolkning og kultur i ”det norske”. Dels er mange med samisk bakgrunn engasjert i læstadianske forsamlinger i Oslo. Siden første halvdel av 1980-tallet har det vært tradisjon for fire årlige samiske gudstjenester i Oslo. Fra 2004 ble det innført en årlig samisk-norsk gudstjeneste i Domkirken (Trefoldighet) i forbindelse med Samefolkets dag. Denne samler ca 200 hvor mer enn 100 antas å ha en samisk tilhørighet. De øvrige tre gudstjenester holdes på ettermiddagstid i Paulus kirke og har over tid samlet mellom 15 og 40. I forbindelse med spesielle hendelser i miljøet, har det møtt over 100. I 2009 har fremmøtet ligget lavere, mellom 10 og 20 på de tre gudstjenestene i Paulus. Et utvalg av frivillige står ansvarlig for de samisk-språklige gudstjenestene med oppfølging fra bispedømmeadministrasjonen (og Domkirken). Det er ingen tvil om at oppslutningen har økt i perioder hvor enkeltpersoner i det samiske miljøet har påtatt seg et ekstra ansvar med kontakt- og nettverksbygging. Det samiske ressursutvalget peker også på behov for en diakonal tjeneste blant samer i Oslo i tillegg til oppgaver med trosopplæring.

En utvikling av det kirkelige nærværet innenfor den samiske sammenhengen, vil først kunne skje når prest eller annen kirkelig medarbeider stilles til rådighet. I løpet av året har det vært kontakt mellom Oslo bispedømmeråd og Samisk kirkeråd omkring Plan for samisk kirkeliv som skal legges frem for Kirkemøtet. I denne vil kirkelig betjening for samer i Sør-Norge være et tema. En samisk-talende prest med utgangspunkt i Oslo bispedømme vil være av betydning for et pastoralt og diakonalt arbeid som også vil omfatte trosopplæring for samer i Sør-Norge. Geografiske fokus kan være Oslo, Bergen, Stavanger og Fredrikstad.

2.5 Forsøks- og utviklingsarbeid

Det skal legges til rette for lokalt forsøks- og utviklingsarbeid, bl.a. gjennom økt samarbeid på tvers av menighets- og kommunegrenser, slik at kirkens organisering og forvaltning er funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert. Tilsvarende mål gjelder for Kirkerådets og bispedømmerådenes egen organisasjon og forvaltning.

Gud i storby

Det vises til egen rapport. Tiltaket Gud i storby er støttet med kr 100.000 fra KKD i 2009.

Hovedfokus i 2009 har vært arbeid med finansiering, organisatorisk forankring og evaluering av delprosjekter i Gud i storby-prosjektet med tanke på videreføring etter at prosjektfasen er avsluttet. Utenom delprosjekter har prosjektledelsen hatt stillingsressurs på 50 % stilling. Det har vært aktivitet knyttet til følgende satsingsområder:

Høy aktivitet i 2009:

- Kirkefestivalen osloHIMMEL (gjennomført første uke i mai budsjett 1,1 mill)
- Gateprest for ungdom (1 stilling – nærvær på gater / internett / festivaler / skoler)
- Kirkelig senter for religionsmøte og dialog (utredet samarbeid med Areopagos)
- Arbeid med evaluering og finansiering av delprosjekter

Middels eller lav aktivitet i 2009:

- Kirke utenfor det hellige rom (prester i bedrifter – avtaler med 2 bedrifter)
- Oppfølging av teologi i storbykontekst (studiemodul gjennomført i 2008)
- Kirkelig tilstedeværelse i Nydalen (prosjektgruppe, Hans Nilsen Hauge bauta)
- Nettverk for åpne kirker og gatekapell (nettverksmøte)
- UV kirke 18-30 – Majorstua (forberedende arbeidsgruppe)

Styringsgruppen har gått inn i hvert av delprosjektene og vurdert hvordan disse fungerer i forhold til opprinnelige intensjoner og vurdert hvordan de eventuelt kan tilrettelegges for permanent drift.

Oslo prosjektet

Osloprosjektet, organisasjonsutviklingsprosjektet for Den norske kirke i Oslo by, gikk i 2009 inn i sitt tredje år. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Kirkelig fellesråd i Oslo, Oslo bispedømmeråd og Oslo biskop, og skal avsluttes i løpet av 2010. Bakgrunnen for prosjektet er et ønske om å finne frem til bedre og mer fremtidsrettede strukturer og organisasjonsformer for kirkens nærvær i Oslo. Prosjektets hovedmål er å styrke den kirkelige kjernevirksomheten gjennom en optimal utnyttelse og bedre organisering av de samlede ressurser som stilles til rådighet for kirken i Oslo.

I 2009 har prosjektet utarbeidet nye felles bemanningsmodeller for Kirkelig Fellesråd og Oslo Bispedømmeråd. En partssammensatt arbeidsgruppe gjorde en solid jobb i utviklingen av dette og dokumentet ble vedtatt av Kirkelig Fellesråd i Oslo og Oslo Bispedømmeråd høsten 2009. I dokumentet legges det flere grunnleggende og til dels nye føringer for bemanningspolitikken i kirken. Dokumentet danner grunnlag for utarbeidelse av konkrete bemanningsplaner i hver organisasjon.

Året bar også preg av arbeid med spesialisert bruk av enkelte kirker i byen. Osloprosjektet har jobbet med flere forslag, men endte opp med to anbefalinger som begge ble vedtatt av Kirkelig Fellesråd i Oslo og Oslo Bispedømmeråd. Prosjektene vil bli videreutviklet i 2010. Gjennom dette tar kirken i Oslo et felles ansvar for to sentrale satsninger i kirken: Kirke – skole samarbeid og en kirkelig satsning for unge voksne i aldersgruppen 18 – 30.

Med Sofienberg kirke som hovedarena vil det bli utviklet gode tilbud som kan styrke samarbeidet mellom kirke og skole, primært gjennom Den kulturelle skolesekken. Samtidig som Sofienberg vil være en base for dette arbeidet er målsettingen at tilbudene også skal kunne ta flere av byens kirker i bruk. Majorstuen kirke vil være stedet for "Kirke 18-30". Prosjektet handler om å skape et åpent, relevant og allsidig kirkelig nærvær for unge voksne i byen vår. Prosjektet vil bli utviklet i et samarbeid med flere av de frivillige organisasjonene.

Osloprosjektet har også sett nødvendigheten av å foreslå fristilling av enkelte kirker i byen. Selv om medlemstallet i kirken i Oslo har holdt seg stabilt, har enkelte deler av byen opplevd en vesentlig reduksjon av medlemstall. I en situasjon med begrensede økonomiske ressurser kan det derfor være riktig og nødvendig å konsentrere kirkens nærvær rundt noen færre kirker og menigheter. Det har også vært et mål å bidra til å avhjelpe andre kirkesamfunn med kirkerom gjennom en prosess med fristilling. I 2009 var det et særlig fokus på spørsmålet om å fristille Bredtvet eller Rødtvet kirke. På slutten av året ble det vedtatt å ikke vedta fristilling nå, og i stedet jobbe videre med disse utfordringene som del av en helhetlig strategiprosess for Østre Aker prosti.

I 2009 ble det gjennomført en større justering av en rekke soknegrenser i byen. Det ble også vedtatt å søke departementet om enkelte endringer i prostigrensene. Dette arbeidet var initiert av Osloprosjektet men gjennomført av Oslo Bispedømmeråd. Osloprosjektet har også jobbet med andre spørsmål og informasjon om dette er lagt ut på kirkens internettsider. Leder i styringsgruppen er kirkeverge Valgerd Svarstad Haugland. Prosjektleder er fra mars 2009 Christoffer Tjelle.

2.6 Andre satsingsområder fra bispedømmets årsplan

Diakoni

Vi registrerte i 2009 totalt 34,21 årsverk på diakoner i fordelt på 42 hele og delte diakonstillinger i bispedømmet. Av disse utgjør overføringene fra staten ca 12,6 årsverk. Fellesrådene tilfører 4 årsverk fordelt på 15 hele og delte stillinger, resten finansieres av

menighetsrådene. En stor del av det diakonale arbeidet i menighetene vender seg mot eldre; men det er også utbredt med grupper for sørgende, for mennesker som har opplevd samlivsbrudd, og mennesker med utviklingshemning. Tiltak som "babysang" og familiemiddager er under fremvekst og opplever stor oppslutning. Tiltak rettet mot spesielt utsatte grupper er i senere år etablert gjennom et "Værested" hver lørdag i Trefoldighetskirken for "slitne" i Oslo sentrum, og et annet "Værestedet" i Ellingsrud kirke ukentlig ved og for mennesker med fortid i psykiatrien. Flere menigheter samarbeider med Bymisjonen og bydeler om frivillighetssentraler. 23 menigheter er "grønne menigheter", hvorav 7 er nye i 2009.

Bispedømmerådet har i noen grad fulgt opp det diakonale området gjennom rådgiver for flyktninge- og innvandringsspørsmål, samt gjennom etterutdanningstiltak i samarbeid med stiftsgruppen for diakoner og fellerådene – i 2009 med fokus på diakonens identitet. Det er lagt planer for implementering av Kirkemøtets diakoniplan i menighetene i samarbeid med proster og stiftslag for diakonene med sikte på drøfting av diakoniplan i alle menighetsråd i løpet av 2008 og første halvår 2009. Disse er ikke gjennomført alle steder i henhold til opprinnelig plan. Dette bør følges opp etter forestående utskriftning i stilling hvor diakoni og samfunnsspørsmål vil få fokus. Vi registrerer vedvarende utfordringer i våre lokalsamfunn knyttet til tilrettelegging, ensomhet, segregering, fattigdom, rus etc. Det er behov for en styrket kontakt med diakonale institusjoner og kontaktpersoner for fattige i byen. Det er også behov for tillitsbyggende tiltak på tvers av religiøse og kulturelle skillelinjer langt ut over det som skjer i lokalmenighetene i dag. Spørsmålet tas jevnlig opp i forbindelse med visitaser, og kan også følges opp gjennom Kirkelig senter for religionsmøte og dialog. Biskopen har arrangert kontaktmøte med migrantmenigheter med over 60 deltakere fra mer enn 30 ulike menigheter. På det internasjonale område er fornyet vennskapsavtale inngått med bispedømme i Sør Afrika.

Kirkemusikk og kultur

Det er et rikt kirkemusikalsk liv i bispedømmet, primært knyttet til gudstjenestene, men også gjennom en rekke konserter, festivaler og kulturprogram i menighetene. Oslo internasjonale kirkemusikkfestival står i en særstilling med sitt omfattende og profilerte program. Deltakelsen ved konserter og kulturarrangementer kan være svært høy, og menighetene registrerer at disse samler til dels andre enn dem som normalt deltar i menighetens aktiviteter. Ny plan for kirkemusikk er vedtatt av Kirkemøtet i 2008, men har foreløpig ikke blitt gjenstand for en spesifikk på bispedømmeplan.

Stiftelsen KULT, senter for kunst, kultur og kirke i Oslo ble opprettet i 2008 og hadde sitt første hele virkeår i 2009 med styreleder og styremedlem oppnevnt av Oslo bispedømmeråd. Planer for virksomheten er utviklet i tråd med intensjonen i stiftelsen. Kommunikasjonen med bispedømmeadministrasjonen har vært god. Virksomheten er finansiert gjennom prosjektstøtte fra nasjonal OVF-tildeling og kulturstøtte fra Oslo kommune. I tillegg har man fått støtte til enkelttiltak blant annet fra Kulturrådet og Fritt Ord. Tiltak i 2009 som gir et bilde av virksomheten er: filmseminaret "Den andres ansikt" – et dialogseminar om religion og livssyn på film; "Tusen millioner stjerner og en venn": et "orgeldanseprosjekt" med barn i Fagerborg menighet og knyttet til Oslo Internasjonale kirkemusikkfestival, og "Hafez møter Jesus på Grønland" - et

religionsdialogisk møte med poetiske uttrykk fra ulike hellig teksttradisjoner. Tiltakene fremmer på en særlig måte kontakten mellom kirke og et mangfold i det øvrige kulturliv i Oslo. KULT arbeider videre med opplæringstiltak rettet mot kirken, man holdt kurset "Kunstnere kurser kirkelige ansatte" på Gran våren 2009 relatert til gudstjenestereformen.

I 2009 fikk Oslo bispedømme tildelt kulturrådgiverstilling. Det har vært viktig for Oslo bispedømmeråd å følge premissene i tildelingen fra departement og kirkeråd, og samtidig få til best mulig synergi med den etablerte kompetansen i KULT. På ett tidspunkt så det ut som premissene i tildelingen måtte forstås slik at et slikt samarbeid ikke lot seg gjennomføre. Oslo bispedømmeråd vurderte da å si ifra seg kulturrådgiverstillingen. Etter avklaringer med Kirkerådet ble rådgiver tilsatt og denne tiltrer i 2010. En vikar i 25 % har arbeidet i 4 måneder, blant annet med gjennomføring av seminar i bispedømmet om "den kulturelle skolesekken" og deltakelse på nasjonale tiltak i kultursatsingen. Planer for nettverksbygging og kompetanseutvikling rettet mot menighetene er under utvikling i samarbeid med KULT og vil være satsingsområde for ny kulturrådgiver.

Det døvekirkelige arbeid

Oppfølging av det døvekirkelige arbeid skjer i samspill med Døveprost og Fellestrådet for Døvekirken, og det vises til egne rapporter for disse. I januar 2009 visiterte biskopen Sør-Vestfjeldske distrikt av Døvekirken hvor blant annet betjeningen av døve i distriktene ble drøftet. Samme måned behandlet bispedømmerådet en sak om kirkepolitiske målsettinger for det døvekirkelige arbeidet. I den sammenheng satte man særlig søkelys på behovet for kirkelig betjening for "spredtboende" døve / i distriktene. Behandlingen munnet ut i et videre arbeid med å kartlegge de ressursmessige sider av saken. Bispedømmerådet pekte også på behovet for et faglig koordinert arbeid omkring "visuell teologi" og behovet for gjennomgang og samordning av det lovverk som gjelder for døvekirken. I løpet av året er trosopplæringsplan for døvekirken utarbeidet. Kirkerådets fordelingsnøkkel innebærer en ramme på 4 millioner til Døvekirken, og man avventer vedtak om gjennomføringsfase. Fordi døveskolene ikke samler elever som tidligere, og fordi det ikke finnes register over døve kirkemedlemmer i aktuelle aldersgruppe, er det en utfordring å nå ut med informasjon til dem det gjelder.

Misjon

Oslo bispedømmeråd har en 50 % misjonsrådgiver som finansieres halvparten med midler fra nasjonal OVF-tildeling og halvparten fra de samarbeidende misjonsorganisasjoner (Det norske Misjonsselskap, NMS, Normisjon, Den norske Israelmisjon, Tibetmisjonen, Misjonsalliansen og Areopagos). Aktiviteten har i 2009 vært redusert pga sykemelding. Hovedprioritering har vært arrangementer med årlig internasjonalt besøk i januar (åpenbaringstiden), markering av misjon ved visitaser og arrangementer i bispedømmet, samt rådgivers kontakt med enkeltmenigheter. Det har vært liten endring i antallet menigheter med misjonsavtaler. Siste gjennomgang viser at ca 60 av 78 menigheter har misjonsavtaler, men med vekslende aktivitet og engasjement i samarbeidet.

Det er stadig medlemmer og medarbeidere i kirken som har en ambivalens overfor begrepet *misjon* slik man tradisjonelt forestiller seg det, og det er behov for å arbeide videre med misjonsforståelsen med utgangspunkt i Kirkemøtets visjon fra 2005 om misjon forstått som *deling, dialog og nærvær*.

Dialog og økumenikk

Samfunnsutfordringene i møtet mellom religioner og kulturer utfordrer på en særlig måte kirken i Oslo bispedømme. Behovet for kirkens engasjement med å bygge bro mellom religioner og kulturer blir til stadighet fremhevet i møte med kommune- og bydelsledelser. Menigheter som Grønland, Furuset, Holmlia og Vardåsen har i senere år arbeidet med kontaktvirksomhet på tvers av religiøse skillelinjer. Det er imidlertid behov for et mer systematisk arbeid for å utvikle kompetanse og initiativ i langt flere menigheter på dette området. Oslo biskop og bispedømmeråd har i 2009 forberedt samarbeidsavtale med stiftelsen Areopagos om å opprette Senter for religionsmøte og dialog med utgangspunkt i kompetanse i Areopagos og Emmaus med tanke på oppstart 1.1.2010 med dette behovet for øye. KKD har bevilget 100.000 til formålet som inngår i første års finansiering, sammen med midler fra Areopagos og OVF-støtte via Mellomkirkelig råd og Oslo bispedømmeråd og fra Kirkens Nødhjelp.

Mens oppslutningen om den felles kristne bønneuken i januar har avtatt, markerer de fleste prostier 2. pinsedag med økumeniske fellesgudstjenester. I senere år, blant annet gjennom Kirkemøtets behandling av sak 7/09, er vi blitt særlig oppmerksomme på de 40 % av ikke-vestlige innvandrere som har en kristen kulturbakgrunn og de utfordringer disse møter i Norge. Flere menigheter har en aktiv kontakt med kristne innvandrere (som Stovner, Nordberg, Gamlebyen, Kampen). Det er også løpende kontakt mellom fellestråd og migrantforsamlinger om behovet for kirkerom. I desember inviterte biskopen representanter for ulike migrantforsamlinger til samling i bispegården hvor ca 60 deltok. Men også på dette området er det behov for å utvikle kompetanse og tiltak som styrker kontaktflaten lokalt. I hvert prosti er det oppnevnt ansvarlige for kontakt med kristne innvandrere som vil følges opp i tiden som kommer.

Åpne kirker og gatekapell

Oslo bispedømme har i dag gatekapell i drift i Asker og Oslo sentrum. Ca 20 menigheter operer med åpne kirker i kortere eller lengre perioder i løpet av uka. Domkirken i samarbeid med Oslo bymisjon arbeider med planer om nattåpen kirke med åpningstider flere kvelder/netter i uka. Det foreligger ikke statistikk på bruken av de åpne kirkerom. Den synes å variere avhengig av rommets karakter, beliggenhet og åpningstider. Men ønsker om flere "åpne kirker" etter mønster fra søreuropeiske byer, fanges opp i en rekke ulike sammenhenger. I regi av Gud i storbyprosjektet, er det gjennomført møter med inspirasjons- og erfaringsutveksling omkring åpen kirketilbud i Oslo bispedømme. Gud i storbyprosjektet peker på at det er behov for et forum hvor både menigheter, fellestråd og bispedømmeledd er representert for å lære av erfaringer i andre byer (Trondheim, København, etc.) og sørge for en mer systematisk planlegging og utvikling av tilbudene med åpne kirker og gatekapell.

DEL III: PRESTESKAPET – RESULTATMÅL 2.5 – 2.9

TILSTAND:

I 2008 hadde Oslo bispedømme et merforbruk på om lag 3 mill kroner. Dette har preget både prestebemanningen og tiltak for prestene med reduserte økonomiske rammer. Målsettingen for 2009 har vært både å ha en bemanning og en aktivitet som ligger innenfor de tildelte økonomiske rammer og hente inn i hvert fall halvparten av merforbruket i 2008. Målsettingen er nådd i det regnskapsresultatet viser et mindreforbruk i 2009.

Ved budsjettbehandlingen for 2009 vedtok bispedømmerådet:

- 1. Bispedømmerådet innfører stillingsstopp for kap 0341 presteskapet. Dette innebærer at ved ledighet og vakanse i stilling søkes bemanningsbehovet primært løst ved omdisponering av stillingsressurser i prostiet i henhold til tjenesteordning for menighetsprester, sekundært ved omplassering av stillinger innen bispedømmet. Omplassering av stillinger gjøres fast eller midlertidig dersom situasjonen tilsier det. Dersom omplassering ikke er mulig, kan utlysning og tilsetting vurderes. Ved omplassering av stillinger innhentes uttalelse fra de instanser som berøres av vedtaket, jf. Kirkelovens § 11, og gjennomføres drøftinger med vedkommende tjenestemannsorganisasjon, jf Hovedavtalen § 12.*
- 2. Bispedømmerådet ser det som nødvendig å redusere antall faste prestestillinger, men ønsker å unngå oppsigelser for å oppnå dette målet. Bispedømmerådet ber om at det utarbeides en plan for nedbemanning og fordeling av stillingsressurser i forbindelse med det pågående arbeidet med sokne- og prostigrenser og bemanningsmodeller for kirken i Oslo.*

Nedskjæringene på driftsbudsjettet medførte at ingen nye ABV grupper ble startet. Ingen nye søknader om SPP eller PKU ble innvilget. Biskopens fagdager ble redusert fra to til en dag. Søknader om støtte til kompetanseutvikling ble ikke innvilget. Det ble ikke gitt støtte til retreat og åndelig veiledning. Midler til prostiene ble halvert. Planlagte samlinger og kurs ble ikke gjennomført.

3.1 Prestedekning – Lokalt tilpasset prestatjeneste

Resultatmål:

Bevilgningene til prestatjenesten har som mål at alle menigheter i Den norske kirke skal ha fast geistlig betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn. Alle sokn skal være betjent av en eller flere prester. (Tildelingsbrevets hovedmål)

Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer.

Prestedekning:

Antall årsverk ble i løpet av 2009 redusert fra 159 til 146. Det er fratrudd 18 prester. Vedtaket om stillingsstopp er fulgt opp. Ved ledighet er det foretatt 6 midlertidige omplasseringer og det er satt inn noen få vikarer blant annet ved foreldrepermisjoner.

Bispedømmerådet vedtok utlysning av 3 stillinger. For øvrig har prostene styrt prester i eget prosti til å gjøre tjenester i andre menigheter. Det har vært en felles dugnad i presteskaper og mange har strukket seg langt for å dekke tjenester og oppgaver. Ledigheten har fordelt seg noe ulikt i prostiene og i enkelte sokn har det vært ledighet i stilling helt tilbake til 2008. Reduksjon i antall årsverk sammen med et høyt antall spesialprester gjør at det i Oslo er 3591 kirkemedlemmer pr prest og 1,7 prest pr sokn. I Oslo bispedømme er det i gjennomsnitt 6 500 kirkemedlemmer pr sokn. Antall kirkemedlemmer pr sokn varierer fra 500 – 15 000. Oslo bispedømme har en høy andel ikke kirkemedlemmer av en befolkning på over 710 000 (pr 01.01.09). Også i forhold til disse er en nærværende prestatjeneste i lokalsamfunnet viktig.

Bemanningsplan – lokale forhold og utfordringer:

I samarbeid med Kirkelig fellesting i Oslo er det utarbeidet bemanningsmodeller for kirken i Oslo. Dette betyr at begge arbeidsgivere forholder seg til disse modeller i utarbeidelse av nye bemanningsplaner. Hensikten er å se helheten i bemanningen og arbeide med disse planene i et nært samarbeid. Et slikt arbeid er gjennomført tidligere i Asker og Bærum prostier.

Ut fra de tildelte rammer fra departementet, har vi funnet at en ramme på 146 – 147 årsverk vil være forsvarlig. Dette innebærer en reduksjon i forhold til antall hjemler på 150,3 som var angitt i tildelingsbrevet i 2005. Til tross for friske midler i forbindelse med prostereformen, vil antall årsverk måtte reduseres i forhold til 2005.

Arbeidet med ny bemanningsplan startet opp i 2009 og vil fullføres i 2010. Til grunn for arbeidet ligger vedtak om kriterier for bemanningen der målsettingen er:

- Alle menigheter skal ha fast geistlig betjening og være nærværende i alle sokn
- Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer
- Bedre utnyttelse av ressursene
- Mer rettferdig fordeling av ressursene
- Stillingsrammer som forholder seg til tildelingen fra departementet

Hvert prosti vil tildeles en stillingsramme og prostene vil lede arbeidet med fordeling og organisering av presteressursene. Innefor denne rammen må det også tas hensyn til strategiske satsninger og prosjekter i prostiet. I forhold til tildelt ramme i 2008 innebærer dette en reduksjon på ca 8 årsverk til prostiene.

Som en del av arbeidet med bemanningsmodeller, -plan og lokal tilpasning er det foretatt et omfattende arbeid i endring av prosti- og soknegrenser. Dette forventes implementert pr 1. januar 2011.

Tilsetninger

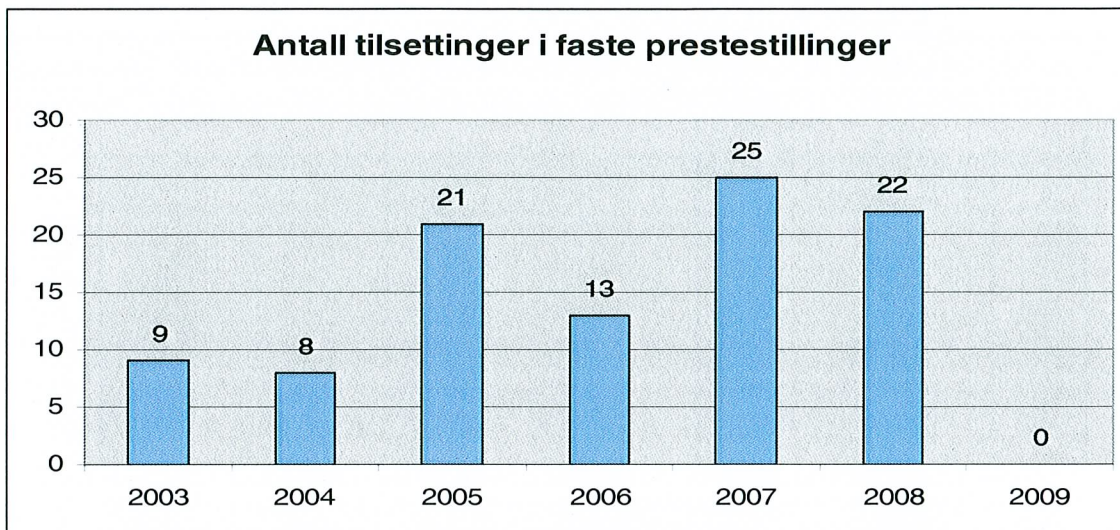
Menighetsprester

Resultat- og måloppnåelse

Ansettelsesprosessen er rasjonalisert ved bruk av Webcruiter og prostesaksbehandlere er delaktige i ansettelsesprosessen. Arbeidet med tilspissing av utlysningstekstene er i gang.

Stillingsstopp:

Bispedømmerådet vedtok i februar å innføre stillingsstopp. Ingen faste stillinger ble lyst ut før stillingsstoppen i oktober ble opphevet for prost i Asker og sokneprester i Haslum og Nordstrand. Soknepreststillingene ble tilsatt i februar 2010, vi avventer utnevning av prost i Asker.

I løpet av 2009 har tre sokneprester og tre kapellaner tiltrådt i stillinger de ble tilsatt i i 2008.

På grunn av *omsorgspermisjoner* ble det i 2009, på tross av stillingsstopp, likevel lyst ut og tilsatt vikarer i en kapellanstilling og en soknepreststilling.

Vurdering

Et år med stillingsstopp har vært krevende med tanke på å dekke opp behovet for geistlig betjening av menighetene. Fra menigheter og presteskap har vi møtt forståelse og fleksibilitet, men samtidig også en viss grad av utålmodighet.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Stillingsstoppen har redusert arbeidet med tilsetninger til et minimum.

Behov for endringer

Antall faste stillinger fastsettes endelig gjennom arbeidet med bemanningsmodell og bemanningsplan. Det avsettes vikarmidler på budsjettet. Retningslinjer for hvor raskt vikar settes inn ved sykdom må vedtas.

Døveprester

Resultat- og måloppnåelse

Søker tilgangen har vært tilfredsstillende, kapellanstillingen i Trondheim er besatt og det er midlertidig tilsatt 60 % vikar-/seniorprest i Vestfold. Døvekateket er tilsatt i Trondheim – og tiltrer i mars 2010.

Menighetsarbeider/døvekapellan i Tromsø er tilsatt og har fått godkjent sin kompetanse som tilsvarende cand. theol. Kan ordineres sommer 2010.

Vurdering

Arbeidet med rekruttering til døveprostiet krever mye oppfølgingsarbeid. Informasjonsarbeidet ovenfor studenter har gitt nye interessenter.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Biskopen har søkt Kirkerådets evalueringsnemd om at Arne Lundqvist blir fritatt fra kravet om cand.theol graden før han kan ordineres. Søknaden ble innvilget.

Behov for endringer

Informasjon om det døvekirkelige arbeidet i forskjellige kirkelige fora som VTP (veien til prestedtjeneste), kirkemøte, bispedømmemøte, fagdager etc. økes. Det bør legges til rette for tegnspråkkurs for teologiske studenter tidlig i studiet.

Stiftspraksis – Veien til prestedtjeneste

Vårsemesteret 2009 hadde fire kandidater stiftspraksis i Oslo bispedømme mens det høsten 2009 var ingen.

Forutsigbarheten er til en viss grad oppnådd. Bispemøtet har opprettet et register over kandidater og deres studieløp som gjør det enklere å følge med i hvem som er aktuelle for stiftspraksis.

Kandidatene gir uttrykk for tilfredshet. Det er for øvrig en krevende, men positivt utfordrende oppgave å finne relevante praksissteder. Arbeidet med å finne praksisplasser ble gjort i samarbeid med prostene. Fordi det for tiden ikke settes inn full vikar ved sykemeldinger og vakanser har det vært vanskelig å tilby stiftskandidater vikariater der det har vært 100 % ledighet. Flere steder var i praksisplassene i menigheter med delvis ledighet.

Et relativt lavt antall stiftskandidater i 2009 har gjort det enklere å organisere praksisplasser i en tid med stillings- og vikarstopp. Med Bispemøtets nye elektroniske register har det vært mer forutsigbarhet i hvor mange stiftskandidater som forventes.

Antallet studenter som melder seg til Veien til prestedtjeneste i de siste semestrene av studiet er økende. Grunnen til dette er at flere har prestedtjeneste som andre yrkesvei. Dette fører til at flere søker fritak for deler av VTP.

Det bør legges opp til en strategi for hvordan man møter utfordringene med at flere studenter melder seg til VTP mot slutten av studiet. Dette må gjøres i samarbeid med Bispemøtet, de andre bispedømmene og studiestedene.

Sykehjemsprester

Oslo kommune bevilget 4 334 000 kroner til sykehjems-prestedtjenesten. Det har vært en målsetting å få flere sykehjemsprester i bispedømmet, men bevilgningen gir ikke rom for å utvide. Imidlertid har oppsparte midler gjort det mulig å inngå samarbeid med Kirkens bymisjon som innebærer økonomiske forpliktelser, samt å starte dialog om samarbeide med å finansiere en prestestilling ved Lillohjemmet. Pr. i dag lønner Oslo bispedømme 9,05 årsverk fordelt på 13 prester.

Det ble i 2009 gjennomført tilsynssamling /fagdager for sykehjems-/sykehus-/fengsels-/prester, studentprester i bispedømmet. Det er også gjennomført egne fagdager og samlinger for sykehjemsprestene. Institusjonsprestene inviteres sammen med de øvrige prestene til biskopens prestisamlinger og felles fagdager.

I 2009 ble det holdt et møte om sykehjemspresttjeneste med menighetsprestene, sykehjemsprestene og diakonene i Søndre Aker prosti i regi av prost og bispedømmkontoret. Hensikten var å bedre og styrke samarbeidet mellom menighet og sykehjem. Det ble i denne omgang ikke startet noen prosess for fordele presteressursene ved sykehjemmene på en annen måte i prostiet.

I de siste par årene er ikke bevilgningen fra Oslo økt i noen særlig grad. Målsettingen er ikke oppnådd for bispedømmet sett under ett, men Søndre Aker har satt fokus på betjening av sykehjem.

Arbeidet i forhold til Oslo kommune med tanke på økt bevilgning til sykehjemsprester i budsjettet for 2009 videreføres.

Kontakten med Sykehjemsetaten følges opp med tanke på samarbeid omkring faglighet og praktisk tilrettelegging for prestatjeneste ved Oslo kommunes sykehjem. Det arbeides for å finansiere stillinger sammen med Sykehjemsetaten.

3.3 Kompetanseutvikling

Resultatmål:

Prestene skal stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten. (Tildelingsbrevets resultatmål 2.6)

Styringsparameter:

Etter- og viderutdanning

Resultatindikatorer:

Andel prester som har deltatt på etterutdanningskurs: Antall innvilgete nye søknader i 2009 var 5 (dvs. 3,4 %) Inklusiv de som var i gang med allerede innvilgete kurs (15 stk) deltok 20 prester (13,7 %) i etterutdanningskurs betalt av bispedømmet. Andel prester som har hatt studiepermisjon: 42 %.

Kompetanseplan

Resultat- og måloppnåelse

Det er utviklet kompetanseplan i 6 av 8 prostier; Domprostiet og Vestre Aker mangler.

Vurdering

Prostienes kompetanseplan ligger til grunn for prostienes satsning på kompetanseutvikling i presteskaper. Oppfølging av planene som er utarbeidet i hvert prosti har ikke ført til at REU har mottatt søknader om økonomisk støtte til studieprosjekter. Det enkelte prosti har i år ikke prioritert kompetanseutvikling i større grad, noe som skyldes økonomisk situasjon og stor arbeidsbelastning for prestene.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Ved siden av de lokale planene er det utviklet plan for Kompetanseutvikling i Oslo bispedømme. I planen oppfordres prostiene om å søke REU om støtte til kompetanseutviklende tiltak innen frist to ganger i året (mars og september).

Behov for endringer

Budsjettsituasjonen bedres. Kompetanseutvikling stimuleres ytterligere og blir et prioritert satsningsfelt i prostiene. Plan for kompetanseutvikling i Oslo bispedømme gjennomgås og vedtas for ny periode. Prostiene gjennomgår sine kompetanseplaner på samme måte..

Fagdager

Resultat- og måloppnåelse

Grunnet den økonomiske situasjonen ble biskopens fagdager for prester redusert fra to dager til en fagdag. Fagdagen ble arrangert på Akershus festning. Få prester søkte om permisjon.

Vurdering

Evalueringen viste at det var en tilfredsstillende gjennomføring sett i lys av hvordan den økonomiske situasjonen satte sine grenser for gjennomføring av fagdagen, men at deltakerne ønsket et klart ønske om at fagdage for prester skjer over to sammenhengende dager.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

REU utarbeidet program for fagdagen

Behov for endringer

Økte midler til avholdelse av biskopens fagdager for prester vil ivareta faglige og sosiale behov bedre enn hva som var tilfellet i 2009.

Tilsynssamlinger

Resultat- og måloppnåelse

Tilsynssamlinger for ordinerte prester 1) utenfor kirkelig tjeneste, 2) prester tilsatt i organisasjonene og 3) institusjonsprester ble ikke avholdt i 2009. Det avholdes nye tilsynssamlinger for de to første overnevnte grupper januar/februar 2010.

Vurdering

Det holdes tilsynssamling for institusjonsprester hvert år, utsatt til 2010.

Behov for endringer

Det bør vurderes om tilsynssamlingen for institusjonsprester skal avholdes fast i februar hvert år istedenfor i november/desember samt at studentprestene inviteres til egen tilsynssamling.

Veiledning

Som en del av kompetanseutviklingen tilbys organisert arbeidsveiledning, mentorskap og kollegaveiledning i tillegg til kortidsveiledning ved behov. Alt dette for å stimulere til å utvikle kunnskap, ferdigheter, holdninger og motivasjon til tjenesten.

På sikt er det et mål at alle prester skal ha en eller annen form for veiledningstilbud til enhver tid om de ønsker det.

I 2009 har omfanget av tilbud vært noe begrenset på grunn av den anstrengte økonomiske situasjonen. Kortidsveiledning er den eneste type tilbud som har vært skjermet for kutt. Det som er igangsatt av nye ting er enten der hvor det er gitt ekstern finansiering (mentorprosjektet) eller der hvor det er små kostnader nyttet til gjennomføring (kollegaveiledning). Grupper og tiltak som var igangsatt er gjennomført.

Behovet for å kunne sette i gang nye tiltak er stort.

Kollegaveiledning har vært et prøveprosjekt i 2009. Kollegaveiledningen har hatt 15 deltakere.

Tilstandsvurdering måloppnåelse

Det har vært fem ABV-grupper i gang; to sokneprestgrupper og tre tverrfaglige grupper med prester, kateketer og diakoner.

	Antall deltakere totalt			Herav kvinner		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
*Abv-grupper	53	51	33	37	25	15
Individuell abv	4	4	2	3	3	1
Kortidsveiledning	16	19	19	12	16	15
**Prester med veilederkompetanse	12	12	12	2	2	2

* antall deltakere inkluderer kateketer, diakoner og trosopplæringsmedarbeidere

** veiledere tilsatt i Oslo bispedømme. Det brukes også andre veiledere.

Alle som har søkt har fått innvilget kortidsveiledning om ikke alle i ønsket omfang. Alle som har ønsket å delta i kollegaveiledning har fått dette.

Gjennom eksterne midler (Vox 2008 og DiFi 2009) har det blitt gjennomført et mentorprosjekt hvor 8 yngre prester har fått veiledning av eldre erfarne mentorer gjennom ca ett år. Dette ble avsluttet, vurdert og evaluert i 2009. Det er igangsatt et nytt tilsvarende prosjekt i 2009 med 8 deltakere fra vårt bispedømme og 4 fra Bjørgvin.

Vurdering

Pga den økonomiske situasjonen er det ikke satt i gang noen nye ABV-grupper i 2009. Det gjør at det nå er behov for nye grupper.

Det har vært vurdert og konkludert med at det ikke skal opprettes kontinuerlige grupper.

Kortidsveiledning er vurdert til å være av så stor betydning for prestatjenesten at dette tilbudet har vært skjermet for kutt. Spesielt i dette året hvor det pga av sparetiltak har

vært lav vikardekning, flere prester har måtte bytte tjenestested og arbeidsbelastningen har vært stor.

Kollegaveiledningen er et lavterskeltilbud innen veiledning. Veiledningsformen oppleves som svært nyttig for deltakerne, men stor arbeidsbelastning og lav bemanning har gjort at noen har måttet nedprioritere møtene.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Alle de tre tverrfaglige ABV gruppene ble fylt opp med nye deltakerer når noen sluttet eller gikk ut i permisjon ettersom det ikke har vært startet opp noen nye grupper. På denne måten har vi hatt maksimal nytte av de begrensede ressursene som er satt inn.

Det er to veiledere under utdanning (ABU). Disse får hver sin nye gruppe å veilede. Arbeidet med å etablere gruppene er gjennomført slik at de kan ha oppstart like over nyttår. Begge gruppene er tverrfaglige, men majoriteten er prester.

Alle som har søkt har om korttidsveiledning har fått tilbud om inntil 10 timer veiledning, som for en del er færre timer enn ønsket.

Kollegaveiledning: De påmeldte deltakerne fikk ved prøveprosjektets oppstart en innføring i metoden kollegaveiledning, ekstern veileder har vært Marit Bunkholt fra Det praktisk-teologiske seminar. Deltakerne har deltatt på midtveisevaluering og har vært samlet for å drøfte utfordringer i veiledningsmetoden i triadene (kollegaveiledningsgruppene).

Behov for endringer

De to gruppene for veileder under utdanning igangsettes. Det opprettes en ny tverrfaglig gruppe som en oppsamling av de som ikke har fått fullført sine 66 timer.

Alle som tilsettes for mer 6 mnd bør få tilbud om ABV. Det betyr at det jevnlig bør opprettes nye grupper avheng av hvor mange nytilsatte som er begynner.

Lage en oversikt hvor det framgår hvem som deltar innen hvilke veilednings- og opplæringstilbud for å sikre at systematikk og oppfølging av vedtatte planer.

Kollegaveiledningen blir etablert som et permanent og prioritert tilbud, og flere grupper igangsettes. Metoden utvikles videre.

Retreat

Resultat- og måloppnåelse

En ansatt har fått dekket retreat etter søknad.

Vurdering

Det har vært mange søknader om midler til retreat som ikke er blitt imøtekommet. Vi registrere et behov vi pga den økonomiske situasjonen ikke har vært i stand til å møte.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Søknadene er blitt henvist tilbake til prostene slik at de eventuelt kan gi tilskudd over prostemidlene. Det er anbefalt at ansatte skal kunne få fri med lønn for å delta på retreat for det om det ikke har vært gitt tilskudd til gjennomføring.

Behov for endringer

Det er et mål at de som har ønske og behov for retreat og eller åndelig veiledning skal kunne få slikt tilbud.

Utvikle kunnskap om overgrepssproblematikk

Resultat- og måloppnåelse

Lokal plan for arbeidsgivers håndtering av overgrepssaker er utarbeidet i samråd med fellestrådene og arbeidstakerrepresentantene. Planen bygger på KKD's omfattende plan fra 2007. Målet om å få trykket og implementert planen i 2009 ble ikke oppnådd.

Vurdering

Den lokale planen vil ivareta arbeidsgivers første behov for rettledning når det blir fremmet mistanke, eller visshet, om at arbeidstaker er skyldig i seksuelle overgrep. Planen vil også være til hjelp for dem som ønsker å bringe en informasjon videre.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Den lokale planen er utarbeidet på bakgrunn av veiledningsheftet for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke om eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep, utgitt av KKD juli 2007. En arbeidsgruppe bestående av arbeidstakere fra begge linjer og arbeidstakerrepresentanter har utarbeidet den lokale planen og gjort den klar for trykking.

Behov for endringer

Planen for arbeidsgivers håndtering av overgrepssaker øker behovet for at det foreligger en tilsvarende plan for de som har ansvar for frivillige medarbeidere.

3.4 Likestilling

Resultatmål:

Det skal motiveres og legges til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken.

(Tildelingsbrevets resultatmål 2.7)

Styringsparameter:

Kvinneandel.

Resultatindikatorer:

Andel kvinner i faste prestestillinger: 38,9 % (Hentet fra etatsstatistikken)

Andel kvinner i stillinger som biskop og prost: 25 %

Kvinner til tjeneste som menighetsprester

Resultat- og måloppnåelse

Saken tatt opp i OBDR i januar 2009, vedtak 014/09: "Oslo bispedømmeråd vil motivere og legge til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken. OBDRs vedtak av 42/02 er fortsatt gjeldende. Vedtaket gjøres kjent blant alle som er involvert i tilsettingsprosessen"

I 2009 var det 54 kvinner i faste prestestillinger, av totalt 146 stillinger.

På grunn av budsjettsituasjonen ble det bare lyst ut en fast stilling i rapporteringsåret, det søkte like mange menn som kvinner på denne stillingen.

Det ble ikke tilsatt noen i 2009, men målet om at andelen kvinner i faste prestestillinger er minst 40 %, og at søkerlistene har en jevn kjønnsfordeling, er et mål som tas med videre når den økonomiske situasjonen igjen gjør det slik at faste stillinger lyses ut og det foretas tilsetninger.

Motivere flere kvinner til å inneha lederstillinger i kirken

Resultat- og måloppnåelse

17 av 63 sokneprester i Oslo bispedømme er kvinner. To av 6 proster er kvinner. Det utgjør en prosentandel på 27,5%

I 2009 ble det ikke tilsatt noen, verken menn eller kvinner.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Arbeidet med å øke andelen av kvinner i ledende prestestillinger fortsetter. Målet er at andelen kvinner i ledende prestestillinger er minst 40 % og at søkerlisten har en jevn kjønnsfordeling

3.5 Arbeidsvilkår

Resultatmål:

Prestene skal sikres gode arbeidsvilkår. (Tildelingsbrevets resultatmål 2.8)

Styringsparametre:

Arbeidsmiljø og arbeidstid

Resultatindikatorer:

Gj.snittlig andel sykefravær: 3,9 %

Gj.snittlig antall ferie- og fridager som ikke er tatt ut i løpet av året: Gj.snitt 4,5 feriedager er overført mens 6,3 fridager i gjennomsnitt per prest ikke er tatt ut.

Arbeidsmiljø, arbeidstid

Resultat- og måloppnåelse

Sykefraværet er stabilt lavt. Antall fridager og ferie som ikke er tatt ut er noe redusert fra 2008.

Vurdering

Sykefraværet er på et akseptabelt lavt nivå. Antall egenmeldinger har økt, men er fortsatt lavt. Individuelle oppfølgingsplaner er utarbeidet. Hovedtyngden av sykefraværet er det korte langtidsfraværet, mellom 16 dager og 8 uker.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Det har vært et spesielt fokus på det lange langtidsfraværet gjennom tett oppfølging av den enkelte sykemeldte. Vi har hatt fokus på oppfølging av refusjon av sykepenger og muligheten for tilretteleggingstilskudd.

Behov for endringer

Utnytte muligheter som ligger i Nav systemet gjennom kursing av ansatte slik at vi har nødvendig oversikt for å kunne gi best mulig hjelp til de sykemeldte

Livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk

Resultat- og måloppnåelse

Det er vedtatt plan for arbeidsgiverpolitikk. En generell del og en livsfasetilpasset del med hovedvekt på yngre prester. Det finnes en gammel plan for seniorpolitikk. Dag for nytilsatte er gjennomført. Utarbeidelse av skriftlig materiale som innbefatter et mer systematisk opplegg for nytilsatte er påbegynt og det er gjennomført en undersøkelse kvantitativ undersøkelse av KiFo blant seniorprester i bispedømmet. På denne bakgrunn er det vurdert hvilke tiltak som bør gjennomføres i kommende år.

Det har vært brukt vikarer i mindre utstrekning enn tidligere noe som naturlig nok påvirker arbeidsmengede og arbeidsforhold.

Vurdering

Det må arbeides videre med et systematisk mottak av nytilsatte som sørger for at prester føler seg godt mottatt og samtidig gjør de fortest mulig kan fylle den stillingen man er blitt tilsatt i. Arbeidsbelastningen har til tider vært opplevd som stor for mange.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Det ble gjennomført dag for nytilsatte. Det er planlagt og systematisert en del tiltak.

Behov for endringer

Dag for nytilsatte to ganger pr år. Systematiserer opplegg for nytilsatte prester som gjelder skriftlige rutiner, oppfølging og tilbud om ABV veiledning for alle nytilsatte. Det må også gjennomføres en undersøkelse som følger opp Kifo undersøkelsen om presters arbeidsvilkår hvor det framkommer at yngre kvinner i større grad enn andre vurderer føler seg utbrente.

Det igangsettes grupper for seniorveiledning etter samme metodikk som ABV, men i mindre omfang. Seniorkurs arrangeres hvert annet år

Det er behov for at vikarbruken kan økes og være mer forutsigbar enn siste året.

Forebyggende helsearbeid

Resultat- og måloppnåelse

Det ble ikke avsatt midler til helseforebyggende tiltak i 2009. I 2008 ble det inngått en avtale med Oslobadene som gikk fra september 2008 og til september 2009. Avtalen ble ikke fornyet grunnet dårlig økonomi. Inntrykket er at det er blitt satt pris på tiltaket.

Vurdering

Det har vært lite arbeid og derfor lite å vurdere grunnet manglende bevilgning.

Behov for endringer

Det bør satses på helseforebyggende arbeid ved at det gis rom for dette på neste års budsjett.

Tjenesteboliger

Resultat- og måloppnåelse

Asker og Bærum kommuner er positive til aktiv bruk av ny refusjonsordning. Forvaltningsorganet i Oslo, Boligbygg KF gjør en aktiv innsats med å fornye boligmassen innenfor den kapitalrammen en har til disposisjon.

Vurdering

Etter at Boligbygg overtok ansvaret for presteboligene i Oslo har prestene kommet med positive tilbakemeldinger. Det skjer en aktiv og tett oppfølging av påkrevet vedlikehold. Eldre, ressurskrevende boliger er solgt, samtidig som nye er kjøpt. Utfordringen i Oslo er at kommunens politiske ledelse tilsynelatende ikke har oppfattet det positive i den nye refusjonsordningen.

Behov for endringer

Opplysningsvesenets fond må ta ansvar for en større andel av tjenesteboligene, minimum bolig for alle de 7 prostene.

3.6 Ledelse og samvirke

Resultatmål:

Bispedømmerådet, biskopen og prostene skal sørge for god ledelse av prestedtjenesten og tilrettelegge for et positivt samvirke mellom prestene, kirkens valgte organer og andre kirkelig tilsatte. (Tildelingsbrevets resultatmål 2.9)

Styringsparameter:

Ledelse

Resultatindikator:

Andel av prestene som har hatt medarbeidersamtale: 80 %

Lederutvikling for proster

Resultat- og måloppnåelse

Oppfølgingsplanen fra lederutviklingskurset er fulgt opp ved:

- observasjon og tilbakemelding fra Dagrun Dvergsdal på prostemøte
- etablering av veiledningsgruppe for proster

Vurdering

Det er viktig å vedlikeholde og utvikle det lederutviklingskurset fokuserte på. Det må kontinuerlig være fokus på prostenes lederfunksjon relatert til ansvar og oppgaver som tilligger prostene. Prostene bør ha et kontinuerlig tilbud om veiledning.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Prostene har deltatt og fullført Utviklingsprogram for proster UPP.

Fokus på prostenes lederrolle i den vanskelige økonomiske situasjon. Prostene har deltatt i utvikling av nye regnskapsrapporter.

Relevante temaer er drøftet på prostemøte.

Behov for endringer

Større bevissthet på prostemøtene som arena for samhandling og ledelse.

Sokneprestkurs

Resultat- og måloppnåelse

Det er to veiledningsgrupper for sokneprester i gang

Vurdering

KIFO-undersøkelsen avdekker manglende ledelse og lederferdigheter hos sokneprestene

Strategier, planer og tiltak som er brukt

De to ABV- veiledninggruppene for nytilsatte sokneprester som ble opprettet i 2008 er gjennomført og avsluttet ved utgangen av 2009.

Behov for endringer

Det bør regelmessig opprettes nye ABV- grupper for sokneprester. Hvor mange er avhengig av antall nye sokneprester. Det utarbeides og gjennomføres systematisk lederutviklingsprogram for sokneprester

Menighetspresteters fridager

Resultat- og måloppnåelse

Menighetspresteters ferie og fridager blir gjennomført etter de lover, regler og avtaler som gjelder.

Vurdering

Avtale om menighetspresteters fridager har vart noen år. På tross av dette er det et betydelig antall fridager som blir rapportert ikke tatt ut per 30. november 2009; 910 fridager. Dersom en også ser fridagene i sammenheng med antall feriedager som overføres/ikke er tatt ut per 30. november 2009; 653 feriedager, kan dette være et varsel i forhold til overarbeidelse, slitasje og sykdom.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Prostene leder prestetjenesten i prostiet etter de krav som gjelder i forhold til ferie og fritid.

Arbeidsplanene må være lagt med rom for fleksibilitet i forhold til uforutsette hendelser. Fortsatt bruk av eget system for registrering av fridager; uttak, tap etc.

Behov for endringer

Dersom det skal være mulig å legge realistiske arbeidsplaner for en 5-dagersuke, må ressursbehov og ressurstilgang være jevnt fordelt og være i en bedre balanse. Alle ansatte må medvirke til at arbeidsplanene blir realistiske og etterfulgt. Det må bli en bedre forståelse blant alle ansatte for at det skal rapporteres i henhold til gjeldende krav.

Bruk av ESS for registrering av ferie.

Utvikling av arbeidsplaner for prester tilpasset ESS og med det bruk av tidsmodulen for prestene.

Medarbeidersamtalen

Resultat- og måloppnåelse

Det er gjennomført medarbeidersamtale med 118 av prestene, dvs 80,8 % av prestene har medarbeidersamtale prost. I tillegg har alle proster hatt medarbeidersamtale med biskopen.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Medarbeidersamtalene er brukt for å avdekke for stor arbeidsbelastning, eventuelle svikt i arbeidsplan, trivsel og generelle forhold innen arbeidsmiljøet.

Behov for endringer

Opplegget for medarbeidersamtalen må gjennomgås for at dette skal bli et enda mer tjenlig verktøy. Det må arbeides for at alle prester har medarbeidersamtale en gang i året.

Lønns og personalsystem SAP

Resultat- og måloppnåelse

Lønn og godtgjørelser utbetales i samsvar med bestemmelsene i Staten. Ferie, permisjoner, fravær etc. gjennomføres etter de krav og bestemmelser som gjelder og blir registrert riktig og som grunnlag for statistikk, refusjonskrav etc..

Vurdering

Alle meldinger til SAP/lønnsentralen skjer fortsatt per papir. Dette er tidkrevende og pga registrering både her og hos SSØ blir det et grunnlag for feilregistrering.

SAP overfører aktuelle data til Arbeidstakerregistret, Statens Pensjonskasse og er grunnlag for offentlige statistikker. Samtidig er SAP så komplisert at innplassering av tilsatte kan synes riktig i forhold til lønn og kontering, men bli feil i forhold til Arbeidstakerregister osv.

Strategier, planer og tiltak som er brukt

Innplassering av tilsatte gjennomført i forhold til oppsatt organisasjon og kontering. Rutiner for kontroll er under vurdering og følges nøye. Kontakten med SSØ Tromsø er god og det er ofte kontakt for rådgjøring og opplæring.

Behov for endringer

ESS for prestene innføres i 2010 og bør utnyttes fullt ut i forhold til fraværsregistrering. Det bør utvikles mulighet for innsending i ESS av regning for beredskap. Kunnskap om og bruk av SAP må utvides.

DEL IV FORVALTNING

4.1 Tilskuddsforvaltning

4.1.1 Midler under tilskuddsforvaltningen

Departementet bevilger tilskudd til dekning av øremerkede formål i fellesrådene. Regnskapet for diakoni, undervisning og kirkemusikk (kap 0340 post 71.16) omfatter 27 stillinger og hadde total bevilgning på NOK 9,4 mill. Regnskapet er oppgjort i balanse.

Departementet har stilt til disposisjon NOK 4,9m som skal nyttes til utbetaling av tilskudd til kirkelige fellesråd for dekning av utgifter i forbindelse med trosopplæringsreformen (kap 0340 post 75). Tildelingen er tilnærmet disponert fullt ut (mindreforbruk kr 20.000 Lys Våken).

4.1.2 Enkelttilskudd som ikke inngår i tilskuddsforvaltningen

Vi har i 2009 ikke mottatt enkelttilskudd utenom tilskuddsforvaltningen.

4.2 Økonomiforvaltning

4.2.1 Årsregnskapet

Bispedømmet har i 2009 hatt en særlig anstrengt økonomisk situasjon. Målet har vært å spare inn mye av merforbruket på prestebudsjettet på nærmere NOK 3 m fra 2008. Det ble derfor innført stillingsstopp vinteren 2009 og bemanningsbehovet ved ledighet og vakanse har blitt forsøkt løst ved omdisponering. Situasjonen har vært krevende for presteskap og administrasjon. Høsten 2009 startet man arbeidet med en ny bemanningsplan hvis mål er å finne en mer riktig fordeling av presteressursene – og basert på det bevilgningsnivå som nå foreligger. Vi mener implementeringen av denne nye bemanningsmodellen skal gi større stabilitet og forutsigbarhet.

Innsparingstiltakene har lyktes og årsregnskapet 2009 viser et forbruk på NOK 81,29m. Målt mot endelig bevilgning på NOK 81,69m gir dette et mindreforbruk på kr 400.000. Mindreforbruket skyldes budsjettbesparelser på både netto personalutgifter og drift samtidig som departementet har gitt merbevilgninger.

Regnskapet for bispedømmekontoret (kirkelig administrasjon, kap 0340) utgjorde samlet NOK 15,6 m i 2009. Ordinær budsjettbesparelse er vel 0,3 m som følge av at sykefravær ikke fullt ut er erstattet med vikarer. I tillegg er det mindreforbruk på tilførte prosjektmidler, særlig for kirkevalget. Samlet mindreforbruk på kapittelet utgjør NOK 819.000.

4.2.2 Anskaffelsesregelverket

Administrasjonen følger regelverket og forskriftene om offentlige anskaffelser. Bispedømme-kontoret har ikke foretatt større anskaffelser i 2009 men har til vurdering

bytte av leverandør til rengjøringstjenesten. Prosessen blir dokumentert gjennom bruk av protokoll for anskaffelser mellom NOK 100-500.000.

4.2.3 Risiko og vesentlighetsvurdering

I 2009 startet vi arbeidet med innføring av risiko og vesentlighetsvurdering. Stab har vært samlet til introduksjonsforedrag , og under arbeidet med årsplaner for 2010 er risiko-og vesentlighetsvurderinger identifisert.

4.2.4 Etske retningslinjer for statstjenesten

Bispedømmerådet er seg bevisst de overordnede etiske retningslinjer for statstjenesten. Temaet har imidlertid ikke vært særskilt løftet frem i 2009.

4.3 Miljøarbeid

4.3.1 Miljø- og samfunnsansvar

OBDR har i 2009 sammen med fellerådene vedtatt at bispedømmerådet skal søke å bli sertifisert som Miljøfyrtårnbedrift. Innledende møter sammen med eksterne konsulenter og fellestrådene ble gjennomført i løpet av høsten. Det er nedsatt en lokal gruppe ved bispedømmekontoret samtidig som vi deltar i nettverk og styringsgruppe. Målet er sertifisering i løpet av 2010.

4.4 Dokumentproduksjon

Dokumentproduksjonen har gått noe ned i 2009 sammenlignet med fjoråret, blant annet som følge av færre tilsettingssaker og færre kontroversielle mediasaker (som ofte genererer mye dokumenter). Det er registrert 3792 dokumenter i WebSak mot 4445 i 2008. Personalavdelingen hadde en produksjon på 2176 dokumenter hvorav inngående dokumenter var 1002. Kirke- og samfunnsavdelingen hadde tilsvarende 943 dokumenter. I WebSak eksisterer det 1642 aktive saker, hvor 535 saker ble opprettet i 2008. På basis av forberedelsene som ble gjort høsten 2008 ble møtemodulen tatt i bruk fra januar 2009.

Målet om at alle ansatte har normal arbeidstid og en forsvarlig samlet arbeidsbelastning er ikke nådd. På saksbehandlernivå og ledernivå er oppgaveomfanget fortsatt større enn kapasiteten.